

Osa-aikatyö

Vaihtoehtona osa-aikatyö

Työllistämistuki osa-aikatyöhön

Osa-aikatyö tarjoaa osa-aikatyöhön siirtyvälle työntekijälle enemmän vapaa-aikaa esim. perheelle, harrastuksiin ja opiskeluun. Työttömälle avautuu mahdollisuus ammattitaidon ylläpitämiseen ja uran luomiseen työmarkkinoilla harjoittelumahdollisuuksien ja kontaktien avulla. Myös työnantajalle työn uudelleen jakaminen tarjoaa mahdollisuuden saada työyhteisöön joustavasti ammattitaitoisia työntekijöitä.

Osa-aikalisän myöntämisen ja maksamisen edellytykset

Työvoimatoimisto voi myöntää harkintansa ja käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kokoaikatyöstä vapaaehtoisesti osa-aikatyöhön siirtyvälle henkilölle ansionvähennyksen korvauksena osa-aikalisää, jos työnantaja palkkaa samanaikaisesti osa-aikalisäkauden ajaksi palvelukseensa työttömän työnhakijan.

Osa-aikalisää koskevia säännöksiä sovelletaan työntekijöihin, virkamiehiin ja viranhaltijoihin. Jotta osa-aikalisää voidaan myöntää on seuraavien edellytysten täytyttävä:

Kokoaikainen palvelussuhde

Osa-aikalisää voidaan myöntää henkilölle, jonka kokoaikainen palvelussuhde samaan työnantajaan on ennen osa-aikatyöhön siirtymistä kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään vuoden.

Kokoaikaisella palvelussuhteella tarkoitetaan työ- tai virkasuhdetta, jossa työntekijän säännöllisen työajan pituus on vähintään se, mikä asianomaisella alalla työehtosopimuksin on sovittu tai alan käytännöksi tullut.

Sellaisten alojen osalta, joiden työehtosopimuksissa ei ole työaikaa koskevia vähimmäismääräyksiä, palvelussuhteen keskimääräinen säännöllinen viikottainen työaika ei saa alittaa 35 tuntia viikossa.

Myös määräaikaisessa palvelussuhteessa työskentelevä voi saada osa-aikalisää edellyttäen, että osa-aikalisän hakija on ollut yhtäjaksoisesti yli vuoden määräaikaisessa kokoaikaisessa palvelussuhteessa samaan työnantajaan ja työsuhde jatkuu osa-aikalisäkauden jälkeen

Osa-aikalisää ei voida myöntää, jos työntekijä osa-aikalisää hakiessaan tekee tuotannollisista tai taloudellisista syistä lyhennettyä työaika tai jos työnantaja on lyhentänyt työntekijöidensä työaika vastaavista tehtävistä. Työnantajan on ensisijaisesti tarjottava lisätyötä työnantajan työssä olevalle kokoaikatyöhön pyrkivälle osa-aikatyöntekijälle

Työaika

Osa-aikalisään oikeuttavan työajan tulee palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona olla 40-60 prosenttia osa-aikatyöhön siirtyneen henkilön kokoaikaisesta säännöllisestä työajasta.

Kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön siirtyneen työntekijän työajan on tasoitettava palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona, joka käytännössä on enintään kuukauden pituinen. Osa-aikalisään oikeuttava työaika on esimerkiksi:

- 8 tuntia säännöllistä työaika tehneen henkilön osalta
a) 40 % = 3 tuntia 12 minuuttia, b) 60 % = 4 tuntia 48 minuuttia
- 7 tuntia 15 minuuttia normaalista virastotyöajasta
a) 40 % = 2 tuntia 54 minuuttia, b) 60 % = 4 tuntia 21 minuuttia

Lisäksi edellytetään, että osa-aikatyöhön siirtyvän ja osa-aikatyöhön työllistetyt työaika on yhteensä vähintään sama kuin kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön siirtyneen työaika.

Työttömän palkkaaminen osa-aikatyöhön

Osa-aikalisän myöntämisen ehtona on, että työntuoja palkkaa osa-aikalisäkauden ajaksi palvelukseensa työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevan työvoimatoimiston osoittaman henkilön. Työtöntä ei tarvitse palkata samoihin tehtäviin, joita kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön siirtyvä henkilö on hoitanut.

Työvoimatoimiston harkitessa työttömän työnhakijan osoittamista osa-aikatyöhön tavoitteena on osa-aikatyöllistetyt työmarkkinavalmiuksien kehittäminen ja työhön sijoittumisen parantaminen.

Osa-aikalisää ei voida myöntää tilanteessa, jossa esimerkiksi kaksi työntekijää siirtyy kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön ja heidän työtään tekemään palkattaisiin kokopäiväisesti yksi työtön työnhakija.

Osa-aikalisäkauden ajaksi palkattavaan osa-aikatyöllistettyyn sovelletaan määräaikaista työ- tai virkasuhdetta koskevia lainsäädännön sekä työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä.

Työntekijän ja työnantajan edun mukaista on yleensä tehdä määräaikainen työsopimus kirjallisesti. Osa-aikatyöllistetyt määräaikainen työsuhde lakkaa sovitun määräajan päättyessä ilman irtisanomista.

Sovitellun päivärahan maksamisen edellytysten täytyessä osa-aikatyöhön työllistetty voi saada osa-aikapalkan lisäksi soviteltua päivärahaa. Jotta osa-aikatyöllistetyn tekemä työ voitaisiin lukea työttömyyspäivärahan maksamisen edellytyksenä olevaan työssäoloehtoon, osa-aikatyön on täytettävä samanaikaisesti työttömyysturvalaissa säädetty työaikaan ja palkkaukseen liittyvät ehdot.

Osa-aikatyöllistetyn palkkauskustannuksiin ei voida myöntää työllistämistukea.

Työnantajan suostumus

Osa-aikalisäjärjestely perustuu työnantajan ja työntekijän väliseen sopimukseen ja on vapaaehtoista.

Osa-aikalisän määrä

Osa-aikapalkan lisäksi osa-aikatyöhön siirtyneelle maksetaan osa-aikalisänä 50 prosenttia työnantajan ilmoittamasta kokoaikatyön ja osa-aikatyön palkan erotuksesta, kuitenkin enintään normaali työllistämistuki 70 prosentilla korotettuna eli käytännössä osa-aikalisä voi olla enintään noin 720 euroa kuukaudessa.

Osa-aikalisää määriteltäessä kokoaikatyön palkka lasketaan osa-aikatyötä edeltäneen kokoaikatyön 12 kuukauden palkan keskiarvona. Näin ollen esimerkiksi viimeksi kuluneen vuoden aikana virkavapaalla olleen henkilön kokoaikatyön palkka lasketaan ennen virkavapaalle jäämistä ansaitun 12 kuukauden kokoaikatyön palkan keskiarvona. Kokoaikatyön palkka määritellään aina niiden ansioiden mukaan, joita työntekijä on saanut siltä työnantajalta, jonka palveluksessa hän siirtyy osa-aikatyöhön.

- kokoaikatyön palkkatulo lasketaan veron ennakonpidätyksen alaisesta palkasta
- osa-aikalisää ei tarkisteta osa-aikalisäkauden aikana, vaikka osa-aikatyöhön siirtyneen henkilön palkanmaksuperusteet muuttuisivat esimerkiksi palkankorotuksen tai ikälisän myöntämisen johdosta

Osa-aikalisä on saajalleen veronalaista tuloa.

Osa-aikalisäkauden kesto

Osa-aikalisää voidaan maksaa samalle henkilölle enintään 12 kuukauden ajalta. Osa-aikalisäkausi voidaan jaksottaa myös siten, että jaksojen yhteinen pituus on enintään 12 kuukautta. Jaksottamista ei tarvitse hakea yhdellä kertaa.

Koska osa-aikalisällä ei ole tarkoitus tukea siirtymistä pysyväisluonteisesti osa-aikatyöhön, henkilön on saatuaan osa-aikalisää yhteensä 12 kuukautta oltava vuosi kokoaikatyössä saman työnantajan palveluksessa ennen kuin hänelle voidaan uudestaan myöntää osa-aikalisää.

Muiden tulojen ja korvausten vaikutus osa-aikalisään

Sivutulot

Osa-aikalisän tarkoituksena on ansionvähennyksen korvaaminen henkilölle, joka on siirtynyt kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön ja tarjonnut osa-aikaisen työntekomahdollisuuden työttömälle. Muun kuin osa-aikatyön tekeminen osa-aikalisäkauden aikana on ristiriidassa järjestelmän tavoitteen kanssa.

Osa-aikalisää ei voida maksaa, jos osa-aikatyöhön siirtyvä saa osa-aikalisäkautena osa-aikapalkan lisäksi muuta palkkaa tai korvausta tekemästään työstä. Osa-aikatyöhön liittyvät ylityötulot, varallaolokorvaukset ja vastaavat eivät estä osa-aikalisän maksamista. Osa-aikalisäkauden aikana toisen työnantajan palveluksessa saadut (sivu)työtulot tai yritystoiminnasta saadut työtulot estävät osa-aikalisän maksamisen. Pääomatulot eivät vaikuta osa-aikalisään.

Osa-aikalisää ei voida myöskään maksaa, jos osa-aikatyöhön siirtyvälle maksetaan samalta ajalta työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea, kansaneläkelain mukaista vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, työeläkelakien mukaista vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- tai osa-aikaeläkettä, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä, sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, isyys-, erityisäitiys- tai vanhempainrahaa, sairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa taikka kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa tai avustusta.

Sovitun työajan satunnainen ylitys

Osa-aikalisää ei voida maksaa, jos kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön siirtyneen työaika ylittää osa-aikalisähakemuksessa ilmoitetun osa-aikatyön työajan. Jos osa-aikatyöhön siirtynyt on tehnyt palkanmaksukautta vastaavana ajanjaksona ensin esim. 50 prosenttia kokoaikaisesta säännöllisestä työajastaan ja osa-aikalisän saaja haluaisi muuttaa osa-aikatyön työaikansa 60 prosentiksi

kokoaikaisesta säännöllisestä työajastaan, hänen on tehtävä uusi osa-aikalisähakemus, jonka perusteella osa-aikalisän suuruus määritellään uudestaan.

Samaan palvelussuhteeseen liittyvien etuuksien vaikutus

Vuosiloma- tai sairausajanpalkan, lomarahen, yö- tai vuorotyölisien maksaminen osa-aikalisäkauden aikana eivät vaikuta osa-aikalisän euromäärään.

Sen sijaan, jos osa-aikalisällä olevan henkilön työaika muuttuu osa-aikalisähakemuksessa ilmoitetusta ja tästä syystä myös hänen tulonsa muuttuvat, osa-aikalisän suuruus määritellään uudestaan.

Osa-aikalisäkauden keskeyttäminen

Osa-aikalisäkauden keskeyttämisestä on sovittava työnantajan ja osa-aikatyöhön siirtyneen työntekijän välillä. Osa-aikalisäkauden keskeytyessä osa-aikatyöllistetyt asema määräytyy työlainsäädännön säännösten ja osa-aikatyöllistetyt kanssa tehdyn työsopimuksen ehtojen mukaan.

Osa-aikalisän saajan on viipymättä ilmoitettava työvoimatoimistolle osa-aikalisän keskeytymisestä.

Oikeus osa-aikalisään työllistetyt palvelussuhteen päättyessä

Oikeus osa-aikalisään ei päätty eikä osa-aikalisän maksamista lopeteta, vaikka osa-aikatyöhön työllistetyt (osa-aikalisäsijaisen) työ päättyy osa-aikalisäkauden aikana eroamisen, irtisanomisen, lomauttamisen tai työsuhteen purkamisen johdosta. Osa-aikatyöhön siirtynyt ja työnantaja voivat työsopimuksessa tai muutoin erikseen sopia, että osa-aikatyöhön siirtynyt palaa kokoaikatyöhön, jos osa-aikalisäsijaisen työ päättyy edellä mainituin tavoin.

Osa-aikatyön palauttaminen kokoaikatyöksi

Osa-aikatyöhön siirtyvälle on työsopimuksessa taattava mahdollisuus palata kokoaikatyöhön osa-aikalisäkauden päättyessä.

Osa-aikalisän vaikutus palvelussuhteen ehtoihin

Osa-aikatyöhön siirtyvän palvelussuhteen ehdot määräytyvät työlaainsäädännön sekä virka- ja työehtosopimusten osa-aikatyötä koskevien määräysten mukaan (esim. palkkaus, työaika, vuosiloma jne. määräytyvät kuten muillakin osa-aikatyötä tekevillä).

Työeläke karttuu työsuhteesta maksettavan osa-aikatyön palkan perusteella. Osa-aikalisää ei oteta huomioon työeläkettä laskettaessa.

Koska palvelussuhteiden ehtoja sääntelevät erilaiset työ- ja virkaehtosopimukset, osa-aikatyöhön siirtyvän työntekijän on hyvä selvittää ennen osa-aikalisälle hakeutumistaan osa-aikatyöhön siirtymisen vaikutukset palvelussuhteensa ehtoihin ja sosiaaliturvaan.

Miten menettelet, kun haet osa-aikalisää

- Harkitessasi osa-aikatyöhön siirtymistä keskustele asiasta ensin työnantajasi kanssa
- Selvitä osa-aikatyön vaikutukset palvelussuhteesi ehtoihin ja sosiaaliturvaan
- Osa-aikalisää haetaan siltä työvoimatoimistolta, jonka toimialueella työpaikkasi sijaitsee tai siltä työvoimatoimistolta, jonka työnhakija osa-aikalisän avulla työllistetään.

Hakulomakkeita saat työvoimatoimistosta. Hakulomake on hyvä jättää noin kuukausi ennen suunnitellun osa-aikalisäkauden alkamista.

- Liitä osa-aikalisähakemukseen työnantajan antama todistus, josta ilmenee osa-aikatyötä edeltäneen 12 kuukauden kokoaikatyön peruspalkka ja lisät sekä osa-aikatyön palkka.

Osa-aikalisän maksaminen

Osa-aikalisän saajan on tehtävä kuukausittain tilitys ao. työvoimatoimistolle. Tilitys tulee toimittaa työvoimatoimistolta saatavalla lomakkeella viimeistään kuukauden kuluessa tilitysjakson päättymisestä. Tilityslomakkeeseen on liitettävä palkkakuitti tilitysjakson tuloista.

Tervetuloa työvoimatoimistoon!

Työnhakupalvelut

- Työnvälitys • Rekrytointikampanjat • Pikepesti
- Kotoutumissuunnittelu • EURES-työnvälitys
- Kansainvälinen harjoittelu

Ammatillisen kehittymisen palvelut

- Ammatinvalinta ja urasuunnittelu • Koulutus- ja ammattitietopalvelu • Ammatillinen kuntoutussuunnittelu
- Työvoimakoulutus • Yrittäjyysneuvonta

Työllistyvyyttä ja toimeentuloa edistävät tukipalvelut

- Työttömyysturvaneuvonta • Työnhakuvalmennus
- Liikkuvuusavustus • Starttiraha • Työllistämis- ja yhdistelmätuet • Työharjoittelu/Työelämävalmennus
- Työ- ja koulutuskokeilut • Kuntoutus- ja lääkärintutkimukset
- Työolosuhteiden järjestelytuki • Palkkaturvaneuvonta
- Osa-aikalisä • Vuorotteluvapaa

Tietopankit

Työlinja, puhelin 0203 66066

Valtakunnallinen puhelinpalvelu arkisin klo 8 - 19. Virkailijat vastaavat avoimia työpaikkoja, työvoimakoulutusta ja työvoimatoimiston palveluja koskeviin kysymyksiin. Puhelu on lähipuhelun hintainen.

Internet, www.mol.fi

Työhallinnon verkkosivut. Avoimet työpaikat ja työvoimakoulutus, työhön, koulutukseen ja työelämään liittyvää tietoa

Teksti-TV:n sivu 521

Avoimia työpaikkoja, työvoimakoulutusta, ajankohtaisia asioita työhallinnon toimialalta

